į darbą, reikia duoti, kiek galima, raštu instrukcijas, kad žinotų, ko laikytis. Qui ordini vivit, Deo vivit[1]. Kiekvienam broliui turi būti palikta gana plati dirva, kad liuosai galėtų darbuotis dėl didesnės Dievo garbės pagal savo gabumus ir vyresniųjų paliepimus. Bet ir jam nevalia gyventi palaidu gyvenimu be tvarkos. Ir jis privalo[2] patsai suimti savo gyvenimą į tvarką, kad kiekvieną valandą turėtų savo paskyrimą ir tikslą.

17. XI. 1910. Iš visų pusių girdisi aimanavimai, kad mums trūksta tinkamų žmonių prie darbo. Darbo begalės, o žmonių maža arba ir visiškai nėra. Tai tiesa. Bet kas čia kaltas, ar ne mes patys! Geriausias apvaizdusis Viešpats Dievas, kada reikia ir kada Jis nori, suranda sau tinkamus žmones ir juos pašaukia prie darbo ir duoda savo malonės, apšvietimo, įkvėpimo, meilės, tikėjimo, šventumo jiems galią. Erigit de stercore humiles[3]; quae stulta sunt et infirma eligit ut confundat fortioria[4]. Spiritus flat ubi vult, quando vult et quomodo vult[5]. Bet paprastai Viešpats Dievas valdo vienus žmones per kitus; vienus su pagalba kitų veda į išganymą. Paprastai Dievas duoda mums tik supratimą, ko Bažnyčiai reikia, o jau mes patys turime stengtis su Dievo padėjimu tuos reikalus atlikti. –

Reikia mums žmonių, tai stenkimės mes juos sau išsiauklėti, išsilavinti. Nuo to, man rodos, ypatingai reikėtų pradėti mums visus visuomenės Kristuje atnaujinimo darbus. Omnia restaurare in Christo[6]. Žmogaus protas yra versmė visokių minčių, kurios paskui patekusios į minias pasklinda į platųjį pasaulį, ima žmoniją valdyti. Žmogaus valia yra toji jėga, kuri, arba telkdama ir vienydama aplink save kitus žmones, arba juos stumdama pirmyn, arba ir atgal juos vesdama, keldama, žemyn nutraukdama, valdydama, gali laimę arba nelaimę žmonijai suteikti[7]. //

[1] =Kas tvarkai gyvena, Dievui gyvena [2] orig vid ex err *privalu*; U1, U2 *privalo* [3] =Iškelia menkuosius iš mėšlo (*Ps* 112 (113), 7) [4] =kas yra paika ir silpna išsirinko, kad sugėdintų, kas stipru (cf *1 Kor* 1, 27-28) [5] =Dvasia pučia kur nori (cf *Jn* 3, 8), kada nori ir kaip nori; V *Spiritus, ubi vult, spirat* [6] =Visa atnaujinti Kristuje (cf *Ef* 1, 10); V *instaurare* [7] ver man ins

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

1910 XI 17

Žmogaus širdis visokių ugnies jausmų pilna gali būti jėga, kitus *18* sušildančia, uždegančia, sukaitinančia, kaip garas ir elektra, prie gero darbo patraukiančia ir pastumiančia, arba vėl kenksmingu gaivalu, viską sunaikinančiu. Taigi svarbu žmogų gerai, tinkamai Kristaus dvasioje išauklėjus: jo protą tikra pilna tiesa apšvietus, jo valią į Dievo valios[1], per įsakymus, patartis, priedermes, pašaukimą, įkvėpimą, aplinkybes ir t. t. išreikštos, ryšius stipriai suėmus ir Dievo malone, kurią mūsų motina Bažnyčia per sakramentus ir kitokiais būdais gausiai mums parūpina, kurią[2] mums pats Dievas taip gausiai duoda, sustiprinus; jo širdį karšta Dievo ir artimo meile uždegus. –

Mūsų Kongregacija tad ypatingu būdu turėtų rūpintis, kad išlavinus ir prirengus reikalingų Bažnyčiai žmonių. Iš vienos pusės, gerai reikėtų atsižiūrėti į Bažnyčios reikalus kiekvienoje tautoje, reikėtų tuos reikalus, pradėjus nuo svarbiausių ir būtiniausių, stengtis gerai suprasti ir permanyti. O iš antros pusės, reikėtų rūpintis surasti tam tinkamus žmones, juos gerai išlavinti, išmokyti, prirengti, kad gerai galėtų tuos reikalus atlikti, kad galėtų pasekmingai darbuotis. –

Pirmiausiai, žinoma, visada reikia rūpintis dvasišku viduriniu žmogaus ištobulinimu, kad jis būtų pagal Dievo širdį žmogus: homo secundum cor Dei[3]. Kad galėtų ir kitiems būti dvasiško atgimimo ir gyvenimo versmė. Paskui reikėtų stengtis tobulinti ir kituose reikalinguose daiktuose: ar tai mokslo, ar darbo, ar veikimo srityje, – kad būtų nors vienoje kokioje gyvenimo šakoje Bažnyčiai ir visuomenei naudingas, kad ir įgimtomis dovanomis, ir gabumais, darbu ir triūsu galėtų Dievui tarnauti ir žmonėms naudingu būti; kad ir tais ištobulintais įgimtais įrankiais, kuriuos išlavinimas, mokslas ir gabumai duoda, ne žemiau už netikinčius arba ir tikinčius, kurie nėra Dievui ypatingai pasišventę, stovėdamas, kiek galint dar ir prasinešdamas, kad ir tais įrankiais galėtų pasekmingai naudotis, kad kitus prie Dievo ir Bažnyčios patrauktų. –

[1] man ins fl [2] orig ex err fl *-a* [3] =žmogus pagal Dievo širdį (cf *1 Sam* 13, 14)

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

Taigi, nereikėtų mums niekad gailėtis nei laiko, nei žmonių, nei skatiko, kad tuos žmones, kuriuos mums Apvaizda siunčia, gerai išlavinus, išauklėjus ir prie naudingo Bažnyčiai ir visuomenei darbo prirengus. Geriau palikti kol kas vienur arba kitur laukus dirvonais gulėti, negu žmones, neužtektinai išlavintus ir prirengtus, į darbą siųsti; geriau bus, jei turėsime kad ir mažiau darbininkų, bet gerų ir tikrų
19 // darbininkų, kurie tą darbą atliks taip[1], kad jo antrą kartą nebereikėtų dirbti. Čia reikia iš vyresniųjų pusės didelės išminties ir kantrumo, kad matydami plačias dirvas visur dykas begulint, visur daugybę darbų, darbininkų stoką, nesiųstų pirma laiko neišlavintų ir dar[2] gana neprirengtų žmonių į darbą, kad mokėtų pakęsti ir palaukti, kol žmonės nesubręs, neprisiruoš. Darbo niekad nepritrūks: dar visur platūs laukai dirvonais guli, o ir dirbamuose laukuose kiek dar kūkalių ir piktžolių. Ir pinigų prireikus dar ne taip sunku surasti; Dievas rūpinasi savo tikrais tarnais, kad tik gerų, tinkamų žmonių būtų. –

Taigi atsidėję turime rengti, mokyti ir lavinti reikalingus mums žmones. O ir paskui, pastatę juos prie darbo, turime žiūrėti, kad vis dar turėtų laiko tobulintis ir dvasiškai, ir kiekvienas savo darbo šakoje. Tobulybės dėsnis turi būti visuotiniu mūsų gyvenimo dėsniu, ne tik tada, kada einasi apie asmenišką, dvasiškąjį išsilavinimą, bet ir priedermių atlikime ir darbuose, ir tuose patarnavimuose, kuriuos galėsime dėl Bažnyčios atlikti. Tebūna mums pavyzdžiu Kristus, kuris viską gerai padarydavo: omnia bene fecit[3]. Reikia žiūrėti, kad pirm laiko į darbą neįsišokus ir neįsitraukus, o kokį nors darbą apėmus ar pradėjus, stengtis jį gerai atlikti ir tobulyn varyti.

Duok Dieve, kad aš, savęs išsižadėjęs visiškai, kaskart labiau Tavyje ir Tavo šventoje valioje paskęsčiau. Jaučiu gerai, kad tik tada žmogus tikrą ⌜Dievo sūnų liuosybę⌝[4] įgyji, kada išsinėręs iš savymeilės kailio apsisiauti Kristaus dvasios ir malonės rūbu, kada savęs ir šio pasaulio,

[1] ver man ins [2] ver man ins [3] =visa gerai padarė (*Mk* 7, 37); V *Bene omnia fecit* [4] man num sup; cf *Rom* 8, 21

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

1910 XI 17

ir piktos dvasios tikrai išsižadėjęs, pradedi įeiti, įsigilinti į Viešpatį Dievą, kada savo sugedusį kūną ir šio pasaulio ankštutėlę gūžtelę dvasia apleidęs, apsigyveni Aukščiausiojo būstuose: kaip tada pasidaro protas aiškus, laisva dvasia, širdis plati ir atvira. Tada[1] tik iš tikrųjų pradedi jausti, kad visi žmonės broliai, o žmonija – tai tik viena šeimyna; ir pradedi savo karšta širdimi visus apglobti, visus prie savo širdies imi maloniai glausti. Įmanytum visą kraują po šlakelį atiduoti, – kad tik tuos savo brolius, tą Dievo šeimynėlę prie Dievo atvedus, prie Bažnyčios, kad su Kristumi juos suvienijus. Kada Dievo meilė į mūsų širdį įžengusi ją praplečia, tada joje taip erdva pasidaro, kad visi žmonės, be jokių skirtumų ar tai luomų, ar tautos į ją sutelpa. Kuomet žmogaus siela // Šventosios Dvasios pagauta pakyla ir nuskrieja į tas aukštybes, kur Švč. Trejybė savo amžinumoje neapsakoma, neišreiškiama, begaline garbe spindi-šviečia, ir kuomet nuo tų aukštybių apmeti paskui akimi šį pasaulį, kaip jis išrodo menkutis, mažas. Iš tų amžinumos aukštybių į šį pasaulį žvelgdamas, išmoksti kaip pridera įvertinti kiekvieną šios žemės daiktą ir kiekvieną savo vietoje pastatyti, išmoksti daiktais kaipo įrankiais naudotis dėl didesnės Dievo garbės. Quid hoc ad aeternitatem? Quid ad maiorem Dei gloriam, prosperitatem Ecclesiae, salutem animarum, proprium profectum?[2] Duok, Dieve, kad į viską žiūrėčiau nuo amžinumos aukštybių ir viską amžinumos svarsčiais sverčiau. –

Sub specie aeternitatis omnia respicere oportet[3].

Atsidėjus visame kame reikia ieškoti Dievo ir stengtis Jam įtikti. Bet Viešpats Dievas taip yra malonus ir geras, kad Jis pirmutinis mūsų ieško. Savo malone Jis mus kelia, žadina, kad pabustume iš dvasiško susnūdimo, Jis nuolat mus skatina ir ragina, kad dirbtume Jo garbei; Jis mus veda ir traukia aukštyn į tobulybę ir prie visokių gerų darbų dėl sielų išganymo ir Bažnyčios labo. Tik nereikia trukdyti

[1] ver man cor [2] =Ką tai [duos] amžinybei? Ką didesnei Dievo garbei, Bažnyčios tarpimui, sielos išganymui, mano pažangai? [3] =Reikia į visa žvelgti amžinybės požiūriu

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

ir kliudyti Dievo malonės įtekmei, nereikia daryti kliūčių Dievui mūsų sieloj, priešingai, reikia pašalinti tas kliūtis, reikia pasiduoti Dievo malonei. Reikia sutraukyti, nieko nebojant, vieną paskui kitą tuos pančius, tas virves ir virvutes, kurios mūsų sielą laiko pririšusios prie mūsų savymeilės, prie mūsų kūno ištaigų, prie mūsų valios visokių užgaidų, prie mūsų proto žemiško išmanymo ir neduoda jai pakilti, reikia sutraukyti ir sudaužyti tuos pančius, kurie mus laiko prirakinę prie šio pasaulio daiktų ir daiktelių, ir visokių menkniekėlių, suvaržę tuščios garbės geismų ryšiais, reikia numesti šalin nuo savo pečių tą sunkią naštą, kurią ant mūsų yra užkrovęs nereikalingas atsižvelgimas į tuščią žmonių nuomonę, o kuri taip dažnai mus kaip sloga slogina, reikia numėtyti drąsiai nuo mūsų kelio tuos visus gramozdus, paniekinti tas visas baidykles, kurias mums kryžiaus, kentėjimų, vargų ir bėdų, persekiojimų, nepavykimų ir t. t. baimė mėgsta prieš akis statyti. Žodžiu, reikia nesibijoti apmirti, kaip tam grūdui, kurį mini Evangelija, įbertam į žemę. Kol grūdas nebus apmiręs, jis vienas nenaudingai gulės žemėj; tiktai kada[1] bus patsai apmiręs, jis išduos gyvybę ir atneš keleriopą vaisių. Nisi frumentum cadens in terram mortuum fuerit
21 ipsum solum manet[2]. Taip ir žmogus neturi bi // jotis apmirti, paskęsti Dievuje. Kada bus žmogus sau ir pasauliui tikrai numiręs, tik tada jis atgis ir atgims Dievuje ir gausių vaisių išduos. Kas taip savo sielą pragaišins Dievuje ir dėl Dievo, atras ją vėl, tik šventą, skaisčią, padievintą ir išganys ją ir per ją daug kitų. Kas gi įsikirtęs į savymeilės virves laikysis savo sielos ir visko bijodamasis nežinos kaip ją saugoti, pražudys savo sielą, liksis vienas sau gulėti, kaip anas sudžiuvęs grūdas. Qui animam suam amat, perdet eam, qui eam perdiderit propter Christum salvabit eam[3]. –

Jei tik, iš vienos pusės, mes tikrai ieškosime Dievo, o, iš antros pusės, visiškai būsime pasidavę Dievo valiai, tai, be abejo, Viešpats Dievas

[1] man add *-a* [2] =jei kvietys nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas (cf *Jn* 12, 24) [3] =Kas myli savo gyvybę, ją pražudys, kas ją pražudys dėl Kristaus, išgelbės ją (cf *Jn* 12, 25; *Mt* 10, 39)

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

prie visko mus prives. Ne visi šventieji išsyk pašoko iki aukštam tobulybės laipsniui. –

Daug šventųjų tik iš palengvo, ilgus metus dirbę, kamavęsi, priėjo prie aukštesnio šventumo laipsnio, o priėjo dėl to, kad nesiderėjo su Viešpačiu Dievu, nesipriešino Jo valiai[1], nestatė kliūčių Jo malonei, tik drąsiai noriai veikiai viską apleisdavo, visko išsižadėdavo, jei ko Dievas nuo jų pareikalaudavo, nesibijodavo visko dėl Dievo pašvęsti, paaukoti. Už tai ir Dievas juos prie visko privedė: prie tobulybės ir prie gerų, naudingų darbų dėl Bažnyčios ir sielų.

18.XI.1910. Sanctifico meipsum, ut et ipsi sanctificati sint[2]. Pačiam besitobulinant, besirūpinant ir besistengiant eiti vis šventyn, reikia neužmiršti ir kitų ištobulinimo, reikia rūpintis ir kitus prie Dievo patraukti, ir į kitus gerą įtaką padaryti. Ir čia būtų gera pradėjus tasai darbas nuo artimiausiųjų: nuo saviškių ir namiškių, kiek galima; o paskui jau reikia siekti toliau. Būtinai turi mums kiekvienam rūpėti, kad ne tiktai patys kaskart tobulyn eitume, bet kad drauge ir kitiems taptume dvasiško gyvenimo ir tobulybės parama, versme, židiniu. Ne tik turime žiūrėti, kad patys kaskart geriau susiorganizavę ir susitvarkę būtume, bet kad ir kitus dar aplink save telktume ir vienytume dėl gerų darbų, dėl Bažnyčios ir Dievo.

20.XI.1910. Užėjo man mintis, kokių priemonių pasigavus geriausiai būtų galima atitaisyti, atnaujinti ir pakelti žemyn nusmukusi dvasia kokioj nors vienuolijoj. Pastebėjus, kad vienas antras daiktas jau nebe tvarkoje vienuolyne, kaip reiktų imtis prie darbo, kad tai pataisius ir net pagerinus. – //

Paprastai tokiame atvejuje matosi šitoksai liūdnas pasireiškimas: *22*
kritikuojama ir peikiama viskas ir visi, visa kaltė suverčiama ant vyresniųjų, ant įstatų ir visokių aplinkybių, nuolat aimanuojama ir skundžiamasi. Uolesnieji ir neva geresnieji būna tada greičiausiai aršiausi

[1] man ins fl [2] =Pašventinu save, kad ir jie būtų pašventinti (*Jn* 17, 19); V *sint et ipsi sanctificati*

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

kritikai, peikikai. Kas iš to per nauda? Tik dar daugiau genda dvasia ir žemyn krinta; pradeda darytis partijos, tarp kurių gema kai kada neapykanta ir kova. Neapykanta gi, kaip kiekvienas piktas geismas, aptemdo žmogaus protą, apgiežia širdį. Dvasios susijaudinime ir susidrumstime ne vieta Dievo Dvasiai. Non in commotione Spiritus Dei[1]. Tokiu keliu beeinant vargu prie ko dora prieiti. –

Kokiu tad būdu reikėtų pradėti tikras gyvenimo pataisymas ar to, bent kas netvarkoje, atitaisymas? Man rodos, geriausiai šitokiu būdu: pirmiausiai[2] pačiam tam, kuris išvydo ir suprato blogą daiktų stovį, reikėtų pas Dievą maldoje ieškoti tikros šviesos ir supratimo, ir valios stiprybės. Reikėtų Dievo akivaizdoje visas dalykas gerai apgalvoti ir apsvarstyti, ir taip juo pačiam persiimti, kad jis apimtų ir pagautų ir proto mintis, ir valios jėgas, ir širdies jausmus. Toliau reikia pradėti pačiam tobulai gyventi, pildyti tai, kas nepildoma, vengti tai, kas negero į vienuolyną įsibrovę, žodžiu, gyventi[3] pagal vienuolyno įstatus ir dvasią. Taip pačiam besistengiant tinkamai gyventi ir elgtis, reikia žiūrėti, ar nesiras koksai draugas, kuris taip pat sutiktų pagal Dievo dvasią gyvenimą pradėti ir panorėtų drauge išvien eiti prie to pat tikslo. Reikia rūpintis jam įkvėpti to pat idealo meilę, to pat reikalo supratimą, tokį pat, kaip pats turi, karštą Dievo valios išpildymo tame sumanyme norą. Paskui abudu taip Dievo keliais ir takais beeidamu ir Dievo didesnės garbės visame kame begeisdamu, tesistengia dar ir trečią, ir ketvirtą, daug kitų draugų pamažu prie savęs patraukti. Tokiu būdu pasidarys nauja srovė, kuri pamažu visą vienuolyno kūną nauja dvasia perims. Žinoma ir suprantama, kad visa tai, paprastai, reikia su vyresniųjų žinia daryti ir jiems laiminant ir padedant. –

Ne nuo kitų peikimo, niekinimo ir žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbas, bet nuo įėjimo į patį save, gilesnio įsižiūrėjimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išsižadėjimo, nuo tikro

[1] =Dievo Dvasia yra ne sukrėtime (cf *1 Kar* 19, 11) [2] orig cap [3] man add fl

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

iš visų jėgų stengimosi, savo gyvenimą pataisius, kiek galint tobulai gy-
// venti pagal Dievo valią. Reikia pirmiausia pačiam Dievo keliais imti 23
vaikščioti, o paskui jau rūpintis, kad ir kiti imtų tais pačiais Dievo keliais vaikštinėti, ir kitus reikia rūpintis patraukti paskui save, ypač savo pavyzdžiu. Toksai būdas pradėti atnaujinimo darbą ne tik vienuolyne, bet ir kitose gyvenimo srityse, kažin, ar tik nebus pasekmingiausias.

24. Kuomet mintys, kylančios iš mūs sugedusios prigimties, arba piktos dvasios pagundos drumsčia mūsų dvasią, privalome ilgiau ir daugiau melstis, kad mūsų valia, maldoje sustiprėjusi, galėtų piktam atsispirti. Bet kada pagundos jau yra sumažėjusios ir beveik visiškai apmirusios, kada jų vietą jau yra užėmę šventi ir geri geismai, atsidūsėjimai, norai, tada mes jau nereikalaujame taip labai ginklų su neprieteliumi grumtis, tada galime mažiau tam tyčia laiko maldai pašvęsti. Sakau, tam tyčia, atsidėję, mažiau galima melstis. Nes, apskritai kalbant, reikia nuolat melstis nesiliaujant. Bet tai galima daryti visur ir visada, ne tik kada klūpodami meldžiamės arba kada esame koplytėlėj. Reikia pratintis prie tokios nuolatinės maldos dvasioje, ar tai kur einant, ar tai kokį darbą dirbant, ypač kada tas darbas nereikalauja, kad protą įtempę dirbtume, ar tai šiaip turint kokią liuosesnę valandėlę laiko, ypač einant nuo vieno darbo prie kito, ar tai su žmonėmis kalbant, žodžiu, visur ir visada. Tie trumpi prie Dievo atsidūsėjimai, tie akimirksniai dvasios pakilimai dangun, tie Dievo ir artimo meilės jausmai, tas pažvelgimas į viską tikėjimo akimis visai nereikalauja, kad tam tyčia pašvęstume laiką, nei darbo nė kiek nekliudo, o tik dar gaivina. Reikia pratintis prie tokios nuolatinės maldos. Ypač mūsų veikliame gyvenime būtinai reikalingas tas šventas įprotis. Turime gaudyti tas valandėles, kurios taip greit bėga ir pranyksta, tas liuosesnes valandėles, ir jas malda paversti. Kai žmogus, kurį laiką pasidarbavęs, įpranti į tokią maldą, tai nė nejunti, kaip pati dvasia nuolat prie Dievo kyla, tarsi veržte veržiasi dangun. Kiek žmogus tada gauna šviesos, kiek šventų jausmų įgauni,

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai“ – maketas

kaip savo valią sustiprini. Jei mes neišmoksime tų akimirksnio ilgumo valandėlių maldai sunaudoti, tai jos ir taip kaip žaibas pranyks. Arba kas aršiau dar būna: mes dažnai prastojame tas valandžiukes, ypač jei liuosesni esame. Mintis turi dirbti ir apie ką nors sukinėtis. Jei ji ne-
24 sisuks apie Dievą, prie Dievo ne // kils, prie šventų daiktų, tai skrajos kur kitur, dažnai tik vėjus gaudys, perkratinės kokius nemalonius atsitikimus, sukinėsis apie mūs pačių asmenį ir tik dar maitins savymeilę. Tada žmogus tik dar daugiau pailsti, negu kokį proto darbą dirbdamas, ir nervai susierzina, ir dvasios ramybė žūva. Palaimintas žmogus, kuris išmoksta, kiek atitrūkdamas nuo darbų ir rūpesčių, 10 prie Dievo kilti ir Dievuje ilsėtis. –

Negalėdami daug laiko maldoms pašvęsti, ypač mes turime pratintis į tą vidurinį maldingumą, į tuos nuolatinius prie Dievo pakilimus. Kiek tai laiko valandėlių veltui prapuola, bemąstant apie kažin ką, apie kokią kaip ir tuštumą, nė pats žmogus nesižinai apie ką; tik jauti, kad mąstai, kad tavo mintis dirba ir net ilsta, bet ką mąstai, nesižinai, tarytum kokius vėjus gaudai. Ar ne daug verčiau kiekvienu atžvilgiu į Dievą ir šventus daiktus pakreipti savo mintis ir dvasią. Tada ir prie didžiausių darbų surasime ir turėsime dar gana laiko maldai. Mokėkime tik stovėti, vaikščioti Dievo akivaizdoje, būkime 20 tik visada pasirengę pildyti, kas Dievui labiau patiktų, o mūs siela skendės maldoje. Daug aukštesnis yra šventumo laipsnis mokėti visur, visada, visokiose aplinkybėse, prie visokio darbo, tarp visokių žmonių su Viešpačiu Dievu gyventi, vienytis, Jį savo širdyje turėti, Jame skendėti, Jame džiaugtis ir linksmintis, Jo ieškoti, prie Jo kilti, Jame pamėgti, – negu vien tada, kada esame koplytėlėje, kada klūpome, kada maldas kalbame. Palaimintas, kuris besitriūsdamas ir bedirbdamas dėl Dievo didesnės garbės, mokės taip Dievuje skendėti ir su Dievu vienybėje gyventi. Qui Deo adhaeret unus spiritus est[1].

[1] =Kas laikosi Dievo, tas yra viena dvasia su juo (cf *1 Kor* 6, 17)

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai" – maketas

1910 XI 27 - 29

27.XI.1910. Reikalinga yra pažinti visoki būdai, kaip kuo geriausiai atlikus dvasiškas apmąstymas; ypač gerai reikia pažinti šv. Ignoto metodą ir į jį pratintis. Bet ir čia gerai yra palikus kiekvieno liuosybė. Vienam tinka vienas meditavimo būdas, kitam kitas; arba vieną kartą geriau laikytis vieno būdo, kitą kartą vėl kito – dėstis koksai žmogaus dvasios stovis. Taigi ir čia, kaip visur, ne tiek formos reikia ieškoti, kiek paties Dievo. Tasai bus geriausias apmąstymo būdas ir toji bus geriausia meditacija, kuomet Dievas mums daugiau suteiks malonių, labiau patsai mums atsiduos. Geriausiai ir čia Dievui atsiduoti visiškai: Dievo pirma visa ko ieškoti, o Viešpats Dievas, geriau // siai žinodamas ir matydamas, ko mums reikia, kas mums naudingiau yra, patsai užves mus ant tikro kelio. Bet privalome ir mes patys to kelio ieškoti, Dievui padedant, kol neatitiksime. Mes, akli žmonelės, kiek čia kartų suklystame, mes tik apčiupomis, kaip patamsėje tebevaikščiojame. Reikia melsti Dievą, Geriausią Tėvą, kad Jis patsai tinkamiausius kelius mums parodytų. Tik nereikia priemonės imti per tikslą, tik nereikia vergu tapti vieno ar kito meldimosi būdo, bet kuo geriausiomis priemonėmis pasinaudojant, kuo tinkamiausias sau pasirenkant, reikia, kaip pritinka ⌈šventos liuosybės sūnums⌉[1], Dievo, paties Sutvertojo, visame kame ieškoti, prie Dievo kilti, Jo šventos valios išpildymo norėti; pasinaudojant tinkamiausiais įrankiais, reikia kaip kokiais laiptais pasinaudojant stengtis vis aukštyn kopti, prie kaskart didesnio susiartinimo su Viešpačiu Dievu, prie kaskart didesnio Jo šventoje valioje paskendimo, prie kaskart sandaresnio su Juo susivienijimo.

29.XI. Su kūnu reikia mokėti protingai apsieiti, kad jis būtų palankus įrankis sielos rankose. Kada jis kyla prieš proto, apšviesto tikėjimo šviesa, paliepimus, reikia daugiau varginti, reikia, kad ir aštresnėmis priemonėmis pasinaudojant, jį apvaldyti ir suvaldyti. Bet kada žmogus

[1] cf *Rom* 8, 21

© Kunigų marijonų Lietuvos šv. Jurgio provincija – *Užrašų* tekstas
© Paulius Subačius – straipsnis, paaiškinimas, rodyklės
© „Aidai“ – maketas